

Sygn. akt XXIII Ga 1293/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy
w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Skalska
Sędziowie: SO Wiktor Piber

SO Anna Gałas (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2017 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi Prokuratora Okręgowego w Poznaniu

z udziałem: 1. (...) spółki akcyjnej w (...) z siedzibą w W.,

2. E. W. (1)

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt: PO XXI Ns-Rej.KRS (...) o wpisie (przerejestrowaniu) do KRS

na skutek apelacji (...) spółki akcyjnej w (...) z siedzibą w W. na postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 21 kwietnia 2016 r. sygn. akt (...).KRS (...)

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. ustalić, że uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

SSO Anna Gałas SSO Monika Skalska SSO Wiktor Piber

Sygn. akt: XXIII Ga 1293/16

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w Poznaniu w dniu 11 lipca 2013 r. (data oddania pisma w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego) wniósł skargę o wznowienie postępowania o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też: spółka). Jako podstawę wznowienia podano art. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy -Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2010 r., Nr 106, poz. 671) oraz art. 401 pkt 2) k.p.c.

Prokurator w uzasadnieniu skargi wskazał, że spółka (...) S.A. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego postanowieniem z dnia 8 marca 2002 r. przez Sąd Rejestrowy w Poznaniu. Wniosek o wpis do KRS złożył kurator prawa materialnego ustanowiony dla spółki na podstawie art. 42 k.c. przez Sąd Rejonowy w Poznaniu w dniu 22 sierpnia 2000 r. W toku postępowania rejestrowego spółka nie posiadała zarządu, a do rejestru wpisano kuratora, którego dane zamieszczono również w rubryce uprawniającej go do reprezentacji spółki. Dopiero postanowieniem z dnia 14 maja 2003 r. Sąd rejestrowy ustanowił dla spółki likwidatora.

Spółka (...) S.A. w likwidacji, reprezentowana przez likwidatora obecnie podtrzymała wniosek o wpis do KRS złożony uprzednio przez kuratora.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie postanowieniem z dnia 12 czerwca 2014 r., rozpoznając skargę o wznowienie postępowania, oddalił wniosek.

Apelację od tego postanowienia wniósł Prokurator, zaskarżając postanowienie w całości.

Rozpoznając apelację, Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 26 marca 2015 r., sygn.. akt: XXIII Ga 1944/14 uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji polecił Sądowi Rejonowemu przy ponownym rozpoznaniu sprawy, aby ocenił merytorycznie skargę o wznowienie postępowania i po pierwsze rozpoznał sprawę w granicach, jakie określa podstawa wznowienia a po drugie stosownie do ustalonych okoliczności (konkretnie opisanych w ustalonym stanie faktycznym) rozstrzygnął w przedmiocie skargi stosownie do art. 412 § 2 k.p.c. z uwzględnieniem specyfiki postępowania rejestrowego i stanu rejestru. Mając na względzie stwierdzone uchybienia sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę, że obowiązkiem sądu orzekającego jest wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia z przytoczeniem przepisów prawa.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 8 marca 2002 r., sygn.. akt: PO XXI NsRejKRS (...) w ten sposób, że wniosek o rejestrację (...) spółka akcyjna oddalił i wykreślił wskazaną spółkę z Krajowego Rejestru Sądowego.

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

(...) S.A. z siedzibą w P. została zawiązana w dniu 7 listopada 1919 r. i wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 30 czerwca 1920 r. pod nr (...)(...)

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 22.08.2000 r. sygn. VIII R. Ns 183 / 00 E. W. (1) została ustanowiona kuratorem dla (...) S.A. z siedzibą w P. w celu reprezentowania jej interesów.

W dniu 26 lipca 2001 r. kurator (...) S.A. z siedzibą w P. - E. W. (2) jako tzw. inny wnioskodawca (formularz KRS - W4 pole 7-9) złożyła w Sądzie Rejonowym w Poznaniu wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (przerejestrowanie) (...) S.A. z siedzibą w P..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 8 marca 2002 r. sygn. akt PO XXI Ns Rej KRS (...) przedmiotowy wniosek został uwzględniony, a (...) S.A. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS (...).

Sąd Rejonowy wskazał na okoliczność bezsporną, że tak na dzień złożenia przez kuratora wniosku o wpis (...) S.A. do KRS, jak i na dzień wydania postanowienia o wpisie wskazanej spółki do Rejestru Przedsiębiorców KRS, spółka ta nie posiadała organu uprawnionego do jej reprezentacji - zarządu.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 14 maja 2003 r. sygn. akt PO XXI Ns Rej KRS (...) rozwiązano (...) S.A. i ustanowiono dla niej likwidatora.

Aktualnie funkcję likwidatora (...) S.A. w likwidacji pełni G. R..

Opierając się na tak ustalonym stanie faktycznym i danych zawartych w aktach rejestrowych spółki, Sąd Rejonowy zważył, że skarga o wznowienie postępowania zasługuje na merytoryczne uwzględnienie w całości.

Sąd Rejonowy wskazał, że skarga została złożona z zachowaniem ustawowego terminu do jej złożenia oraz opiera się ona na ustawowej podstawie do wznowienia postępowania. Tutaj powołano się na ocenę prawną wyrażoną w postanowieniu Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt: XXIII Ga 1944/14, która na zasadzie art. 386 § 6 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wiąże sąd pierwszej instancji rozpoznający sprawę.

Powołując art. 399 § 1 k.p.c. i art. 524 § 2 k.p.c. w zw. z 401 pkt. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Rejonowy podniósł, że można żądać wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem co do istoty sprawy, jeżeli strona nie była w tym postępowaniu należycie reprezentowana.

W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie niewątpliwe jest, że (...) S.A. nie była należycie reprezentowana w sprawie o jej wpis do Rejestru Przedsiębiorców KRS, skoro w tamtym czasie spółka ta nie posiadała zarządu, który zgodnie z art. 368 § 1 k.s.h. byłby uprawniony do jej reprezentacji.

Fakt, że obecnie uczestnik tegoż postępowania (...) S.A. w likwidacji, działając przez swojego likwidatora, podtrzymał wniosek o wpis do rejestru złożony uprzednio przez kuratora wymienionej spółki, w ocenie Sądu Rejonowego - w świetle z art. 401 pkt. 2 in fine k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w tej sprawie. Zgodnie bowiem z powołanym przepisem, nie można wszak żądać wznowienia, tylko wtedy jeżeli przed uprawomocnieniem się orzeczenia co do istoty sprawy niemożność działania ustała lub brak reprezentacji został podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe.

Uznając zatem, że istnieje podstawa do wznowienia przedmiotowego postępowania, Sąd Rejonowy rozpoznał na nowo sprawę w granicach jakie zakreśla podstawa wznowienia (art. 412 § 1 k.p.c.).

W ocenie Sądu Rejonowego, wniosek o wpis (...) S.A. do rejestru, złożony przez ówczesnego kuratora tejże spółki (...), nie może zostać uwzględniony.

Sąd Rejonowy powołał się na treść przepisu art. 694³ § 1 i 2 k.p.c. zgodnie, z którym wniosek o wpis do KRS składa sam podmiot podlegający wpisowi do tego rejestru, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej, przy czym podmiot podlegający wpisowi do KRS jest obligatoryjnym uczestnikiem tego postępowania, chociażby nie był wnioskodawcą. W niniejszej sprawie wniosek został złożony nie przez podmiot, który podlega wpisowi do rejestru, tj. (...) S.A., w imieniu którego działały osoby uprawnione do jego reprezentacji, ale przez kuratora tejże spółki (...) - co wynika wprost ze sposobu wypełnienia formularza KRS - W4 część A dane wnioskodawcy pola 7-9.

Kontynuując powyższy wywód Sąd Rejonowy podkreślił, że E. W. (1) była kuratorem prawa materialnego, ustanowionym dla (...) S.A. z siedzibą w P. na mocy art. 42 k.c., w związku z brakiem zarządu w tejże spółce. W zakres uprawnień takiego kuratora - stosownie do art. 42 § 2 k.c. - nie wchodzi prawo do reprezentowania osoby prawnej. W szczególności zdaniem Sądu Rejonowego, kurator ten nie miał kompetencji do wystąpienia z wnioskiem o wpis spółki do rejestru. W tej sytuacji Sąd Rejonowy przyjął, że wnioskodawca - kurator E. W. (1) nie miała legitymacji do wystąpienia z wnioskiem złożonym w rozpoznawanej sprawie.

Mając powyższe, na uwadze, Sąd Rejonowy uwzględniając złożoną skargę o wznowienie postępowania, na zasadzie art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt: PO XXI Ns Rej KRS (...) i wniosek o wpis do Rejestru Przedsiębiorców KRS (...) Spółka Akcyjna oddalił oraz wykreślił wskazaną spółkę z Rejestru.

Apelację od tego postanowienia wywiodła spółka (...) S.A. reprezentowana przez likwidatora G. R., zaskarżając postanowienie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu w uzupełnieniu apelacji zarzucił:

1. naruszenie art. 2 ustawy o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 2010 Nr 106, poz. 671) poprzez jego błędne zastosowanie i bezpodstawne wszczęcie postępowania w trybie wznowienia na wniosek prokuratora w sytuacji nie wskazanej w przepisie,

2. naruszenie art. 401 ust 2 k.p.c. poprzez bezpodstawne wznowienie postępowania na podstawie tego przepisu na wniosek prokuratora w przypadku gdy jedynie stronie, która nie była należycie reprezentowana służy prawo wznowienia postępowania i pominięcie praw tej strony do udziału w postępowaniu,

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób znacząco odbiegający od wyznaczonego dyspozycją cytowanego przepisu i ograniczenie tego obowiązku jedynie do przytoczenia przepisów stanowiących formalną przesłankę wznowienia postępowania z pominięciem wskazania przez sąd dowodów, na których się oparł wydając rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówił mocy i wiarygodności, co w konsekwencji uniemożliwia merytoryczną polemikę ze stanowiskiem Sądu i ocenę prawidłowości rozstrzygnięcia.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o odrzucenie wniosku o wznowienie postępowania, ewentualnie w przypadku nie uwzględnienia powyższego, wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wpis (...) Spółka Akcyjna w (...) do Krajowego Rejestru Sądowego.

W odpowiedzi na apelację Prokurator Okręgowy w Poznaniu wniósł o jej oddalenie.

Uczestniczka postępowania uprzedni kurator spółki (...) nie zajęła merytorycznego stanowiska odnośnie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu, jako niezasadna.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy akceptuje i uznaje za własne. Trafna jest też ocena prawna skargi o wznowienie postępowania i w konsekwencji wniosku o rejestrację spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Przed oceną poszczególnych zarzutów trzeba odnieść się do stanowiska skarżącego w zakresie formalnych podstaw skargi prokuratora o wznowienie postępowania rejestrowego oraz zachowania terminu do jej wniesienia, co jest kwestionowane w uzasadnieniu apelacji.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 29 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 106, poz. 671) w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółek kapitałowych zawiązanych przed dniem 1 września 1939 r., zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prokurator może żądać wznowienia postępowania **także**, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały wspólników albo uchwały walnego zgromadzenia, stanowiącej podstawę wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego. Art. 55 k.p.c. nie stosuje się. Zgodnie natomiast z art. 2 ust. 2 ww. ustawy, w przypadku wznowienia postępowania w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego podmiotów uprzednio wpisanych do dotychczasowych rejestrów, sąd rejestrowy, poza zakresem określonym w art. 23 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym bada okoliczności, określone w art. 9b ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Mając na względzie treść ww. przepisu art. 2 ust. 1 trzeba podkreślić, że nie ma racji skarżący odnośnie braku podstaw legitymacji prokuratora do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, ponieważ jak się uzasadnia w apelacji, w chwili złożenia wniosku o rejestrację spółki akcyjnej w KRS nie istniały organy, które mogłyby podjąć uchwały w zakresie podstawy wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Legitymacja prokuratora do złożenia skargi o wznowienie postępowania wynika bowiem nie tylko z ww. przepisu ustawy o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Prokurator zgodnie z przepisami procedury cywilnej (art. 55-60 k.p.c.) może zainicjować niemal każde postępowanie, w tym postępowanie nieprocesowe rejestrowe, co do którego nie ma żadnych włączeń w tym zakresie. Może też zaskarżyć każde orzeczenie sądowe, od którego służy środek odwoławczy, w tym złożyć skargę o wznowienie postępowania. Podstawy do wznowienia postępowania są określone ściśle w art. 401 k.p.c., art. 401¹ k.p.c., 403 k.p.c. oraz 404 k.p.c., także odnośnie postępowania nieprocesowego odpowiednio zgodnie z art.

13 § 2 k.p.c. Natomiast art. 2 ust. 1 ww. ustawy określa jeszcze inne podstawy do wznowienia postępowania, przy czym inicjującym w tym wypadku może być tylko prokurator, zaś postępowanie musi dotyczyć sprawy o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki kapitałowej związanej przed dniem 1 września 1939 r., zakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tzw. spółki przedwojennej.

W ocenie Sądu Okręgowego, prokurator działał w granicach swojej legitymacji ustawowej, powołując się nie tylko na art. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, ale także na art. 401 pkt 2) k.p.c., jako podstawy do wznowienia postępowania o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego tzw. spółki przedwojennej.

W istocie apelujący zdaje się nie zauważa, że podstawa do wznowienia, o której mowa w art. 2 ust. 1 ww. ustawy także się ziszcila. Otóż zgodnie treścią tego przepisu prokurator może żądać wznowienia postępowania, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające stwierdzenie nieważności uchwały wspólników albo uchwały walnego zgromadzenia, stanowiącej podstawę wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego.

W spółce (...) S.A. w ogóle nie zostały podjęte żadne uchwały będące obligatoryjną podstawą do dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, co potwierdza sam skarżący i co wynika z akt rejestrowych. Do wniosku nie dołączono statutu, na podstawie którego spółka miałaby działać, nie złożono żadnych uchwał o zmianie statutu spółki dostosowujących jego treść do obligatoryjnych postanowień zgodnych z obowiązującym Kodeksem spółek handlowych, co więcej nawet nie zostało zwołane walne zgromadzenie akcjonariuszy, które byłoby uprawnione podejmować potencjalne uchwały. Jeżeli zatem prokurator jest władny do złożenia skargi o wznowienie postępowania z uwagi na wadliwość prawne uchwał organów spółki stanowiących podstawę wpisu spółki do KRS, to tym bardziej ma uprawnienie do złożenia skargi o wznowienie postępowania, które zakończyło się prawomocnie i wpisano do KRS spółkę bez oparcia w koniecznych uchwałach organów spółki, bo takowych uchwał nie złożono, mimo obowiązku prawnego. Innymi słowy, w ocenie Sądu Okręgowego wpis spółki do KRS bez materialnych podstaw tego wpisu zdecydowanie może być podważany przez prokuratora w trybie skargi o wznowienie postępowania.

Trzeba dodać, że zgodnie z art. 612 k.s.h. do stosunków prawnych w zakresie spółek handlowych istniejących w dniu wejścia w życie ustawy (15 września 2000 r.) stosuje się jej przepisy. Dalsze przepisy przejściowe nie stanowią inaczej odnośnie stanu faktycznego spółki (...) S.A. Jeżeli zatem spółka składała wniosek o wpis do KRS, to powinna wraz z nim złożyć podstawowe dokumenty, z których informacje podlegają wpisowi do KRS: statut spółki, zmianę statutu spółki przez dostosowanie jego postanowień do obowiązującego Kodeksu spółek handlowych, uchwały o powołaniu rady nadzorczej, uchwały o powołaniu zarządu oraz inne dokumenty wykazujące zmiany danych w stosunku do tych wpisanych do dotychczasowego rejestru (art. 321 k.s.h. w zw. z art. 320 k.s.h. i art. 318 k.s.h.). Do wniosku o wpis do KRS z dnia 26 lipca 2001 r. żadnego z takich dokumentów nie dołączono. Tym samym nie było w ogóle substratu badania wniosku, do którego zobowiązany jest sąd rejestrowy zgodnie z art. 23 ustawy o KRS. Co więcej nie miało miejsca badanie prawidłowości zwołania walnego zgromadzenia oraz powołania składów osobowych organów spółki, prawidłowości nabycia lub objęcia udziałów albo akcji, a w szczególności spełnienia wymogów dotyczących rejestracji i umarzenia niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r., o czym mowa w art. 9b ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. To tym bardziej potwierdza tezę o braku materialnych podstaw do wpisu spółki do KRS.

Dalej odnosząc się do zarzutów dopuszczalności formalnej skargi trzeba wskazać, że są one chybione. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, nie wznowia się postępowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli od dnia wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego upłynęło 5 lat, jednakże w każdym przypadku termin ten nie może się skończyć wcześniej niż przed upływem 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, co zostało już uprzednio potwierdzone przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu apelacji prokuratora (spółka nie wniosła zażalenia na orzeczenie o uchyleniu), skarga o wznowienie postępowania została złożona w terminie. Zawarta w art. 2 ust. 3 ww. ustawy granica czasowa możliwości wniesienia skargi przez

prokuratora to jest okres 5 lat od wpisu spółki do KRS ale nie może upłynąć ten termin wcześniej niż z upływem 3 lat od wejścia w życie powyższych przepisów tj. **nie wcześniej niż 17 lipca 2013 r.** Otóż z pewnością prokurator wniósł skargę w **dniu 11 lipca 2013 r.** (data nadania w placówce pocztowej – art. 165 § 2 k.p.c., k. 5029). Oznacza to, że skarga została wniesiona z pewnością przed 17 lipca 2013 r. tj. ostatni dzień 3-letniego terminu do wniesienia skargi.

Po drugie legitymacja prokuratora do wniesienia skargi o wznowienie postępowania jest niewątpliwa i wynika z przedstawionych wyżej przepisów prawa. Skarga prokuratora została oparta także na przepisie art. 401 pkt 2) k.p.c. – strona (wnioskodawca) nie była należycie reprezentowana. Jak wynika natomiast wprost z treści art. 408 k.p.c. ta podstawa wznowienia w ogóle nie jest obwarowana terminem do wniesienia skargi. W sprawie nie ma wątpliwości, że wniosek o wpis spółki akcyjnej do KRS nie został złożony przez zarząd uprawniony do jej reprezentacji, a przez kuratora prawa materialnego - „innego wnioskodawcę”, uznanego błędnie przez sąd rejestrowy rozpoznający sprawę za uprawnionego do występowania w imieniu spółki tj. podmiotu rejestrowego. Sąd Rejonowy też wpisał do KRS kuratora, jako osobę uprawnioną do reprezentacji spółki, mimo braku materialnych i formalnych podstaw do tego. Innymi słowy strona – spółka nie była należycie reprezentowana w postępowaniu i nie działał w jej imieniu organ do tego umocowany.

Należy podkreślić, że jeżeli skargę wniesiono w terminie i opiera się ona na ustawowej podstawie wznowienia, to należy ją merytorycznie rozpoznać, inaczej mówiąc sąd najpierw bada czy istnieje podstawa do wznowienia a negatywny wynika badania skutkuje odrzuceniem skargi. Do oddalenia skargi dochodzi wówczas, gdy istnieje podstawa do wznowienia tj. podstawa jest zasadna, ale nie ma ona wpływu na treść wydanego w sprawie orzeczenia. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 r. I CKN 1085/99, także M. Manowska w „Wznowienie postępowania w procesie cywilnym”, Lexisnexis, Warszawa 2008 r., s. 209-215).

Apelujący podnosi, że spółka potwierdziła czynności rejestracyjne, co ma być prawdopodobnie podstawą do bezzasadności skargi. Należy jednak zwrócić uwagę, że nie są to ustawowe powody bezzasadności skargi. Wedle art. 401 pkt 2) k.p.c. nie można żądać wznowienia postępowania z podanej przyczyny nienależytej reprezentacji strony, **jeżeli przed uprawomocnieniem się** wyroku (postanowienia w postępowaniu nieprocesowym) brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności. Przed uprawomocnieniem się postanowienia z dnia 8 marca 2002 r. podmiot uprawniony do reprezentacji spółki nie dokonał żadnej z wymienionych czynności. Zmiany w spółce w zakresie reprezentacji, de facto bez udziału akcjonariuszy (to sąd na wniosek kuratora prawa materialnego rozwiązał spółkę i ustanowił likwidatora) nastąpiły już po uprawomocnieniu się postanowienia o wpisie spółki do KRS a zatem nie może być mowy o wyłączeniu podstawy do wznowienia z art. 401 pkt 2) k.p.c. Niesłuszny jest też w tym zakresie zarzut naruszenia art. 401 pkt 2) k.p.c. ze wskazaniem na następcze zaakceptowanie czynności procesowych a nawet obecne popieranie wniosku w rejestrację spółki w KRS.

Po wznowieniu postępowania sąd rozpoznaje sprawę na nowo, ale wyłącznie w granicach, jakie zakreśla podstawa wznowienia (art. 412 § 1 k.p.c.). Wynika stąd zakaz brania pod uwagę innych podstaw wznowienia niż przytoczone przez stronę w skardze i uwzględnione przy wznowieniu. Sąd orzekający w postępowaniu wznowionym ogranicza więc rozpoznanie sprawy do rozstrzygnięcia, jaki wpływ miała uwzględniona (powołana w skardze) podstawa wznowienia na wynik prawomocnie zakończonej sprawy (por. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19 stycznia 2012 r., sygn.. akt I PK 82/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2009 r., III UK 5/09) oraz czy zachodziła nieważność postępowania.

Do merytorycznego rozpoznania skargi może dojść tylko wówczas, gdy podstawa wznowienia istnieje i w zależności od tego, czy miała ona wpływ na treść poprzedniego rozstrzygnięcia, czy zachodzi nieważność postępowania, podlega ona oddaleniu bądź uwzględnieniu. Innymi słowy obowiązkiem sądu orzekającego, gdy przystępuje do merytorycznego rozpoznania skargi, jest ocena sprawy na nowo w granicach podstawy wznowienia. Sąd oddala skargę, jeśli okoliczności stanowiące podstawę wznowienia nie miały wpływu na treść rozstrzygnięcia bądź nie stanowią przyczyny nieważności postępowania. Uwzględniając skargę, sąd powinien odpowiednio zmienić zaskarżone orzeczenie albo je uchylić i wydać stosowne orzeczenie.

Chybiony jest wniosek skarżącego o odrzucenie skargi o wznowienie postępowania. Sąd Rejonowy prawidłowo nie znalazł powodów do odrzucenia skargi tj. uznał, że jest ona w terminie oraz istnieje podstawa wznowienia, na którą powołuje się wnoszący skargę. Ta podstawa wznowienia wynika z art. 401 pkt 2) k.p.c. – strona (spółka) nie była należycie reprezentowana. Jak bowiem wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, kurator ustanowiony na podstawie art. 42 k.c. nie miał legitymacji do wystąpienia z wnioskiem o wpis spółki do KRS.

Z takim stanowiskiem należy się w całości zgodzić. Nadto zaś, nawet gdyby wniosek mógł złożyć inny podmiot niż „podmiot rejestrowy – spółka”, to i tak brak było obligatoryjnego uczestnika postępowania, czyli właśnie owej spółki. Natomiast podstawa do wznowienia, to wskazany brak należytej reprezentacji spółki, nie pozbawienie możliwości działania. W ocenie Sądu Okręgowego skarga prokuratora o wznowienie postępowania w sprawie o wpis do KRS spółki (...) S.A. podlegała merytorycznemu rozpoznaniu.

Nie ma racji apelujący, że tylko stronie, która nie była należycie reprezentowana służy prawo wznowienia postępowania. Prawo to także przysługuje prokuratorowi, jako ustawowemu uczestnikowi postępowania nieprocesowego (rejestrowego), czyli faktycznie też stronie (uczestnik). Zaskarżone orzeczenie nie narusza w tym zakresie art. 401 pkt 2) k.p.c., jak podnosi się w apelacji.

Reasumując za chybione należy uznać zarzuty apelacji naruszenia art. 2 ustawy o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz art. 401 pkt 2) k.p.c.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia zostało sporządzone z uwzględnieniem wymogów tego przepisu a nadto nie tylko wskazano formalne podstawy wznowienia postępowania na skutek skargi prokuratora ale też sąd orzekający powołał się na wiążące go wytyczne sądu drugiej instancji, który uchylił poprzednie orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę apelacji jedynie wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawiera wszystkich koniecznych elementów bądź zawiera tak kardynalne braki, że uniemożliwiają one kontrolę instancyjną (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., sygn. akt II CKN 312/97, z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt IV CKN 718/00, z dnia 20 lutego 2003 r., sygn. akt I CKN 65/01, z dnia 22 maja 2003 r., sygn. akt II CKN 121/01 i z dnia 10 listopada 1998 r., sygn. akt III CKN 792/98, OSNC rok 1999, nr 4, poz. 83). W niniejszej sprawie sytuacja taka nie zachodzi.

Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia spełnia wymogi określone w powyższym przepisie, tj. zawiera wskazanie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz dostatecznie wyjaśnia jego motyw. Całkowicie chybiony jest zarzut, że Sąd Rejonowy nie wskazał dowodów, na których oparł swoje rozstrzygnięcie i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił mocy i wiarygodności. Sąd Rejonowy konkretnie wskazał dowodów, które były podstawą do ustalenia istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, czego z resztą apelujący nie podważa ogólnie formułując swój zarzut. Co więcej Sąd Rejonowy w istocie nie powołał dowodów, którym odmówił wiarygodności ale też skarżący nie podaje jakie to konkretnie dowody przez siebie forsowane ma na myśli. Trudno polemizować z zarzutem tak powierzchownie opisanym.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika jasno, że sąd orzekający rozpoznając sprawę merytorycznie, ocenił ponownie legitymację kuratora do złożenia wniosku o wpis spółki do KRS. Ocena prawna Sądu Rejonowego jest prawidłowa. Należy jednak jeszcze podkreślić, że kurator prawa materialnego powołany na podstawie art. 42 k.c. ma tylko taki zakres kompetencji, który wynika z tego przepisu, a więc postaranie się o wybór organów spółki a w razie, gdyby to nie było możliwe o jej likwidację, w tym może złożyć też wniosek o rozwiązanie spółki (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 marca 2012 r., sygn. akt: III CZP 95/11 - Kurator ustanowiony na podstawie art. 42 § 1 k.c. dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może, jeżeli został do tego umocowany, wystąpić do sądu w imieniu reprezentowanej spółki z wnioskiem o jej rozwiązanie). W judykaturze podnosi się, że kurator prawa materialnego nie ma umocowania do reprezentowania podmiotu, dla którego został ustanowiony. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 maja 2004 r. (III CK 249/03) stwierdził, że kurator spółki akcyjnej ustanowiony w celu powołania jej organów nie ma uprawnienia do powołania zarządu i nie zastępuje walnego zgromadzenia ani rady

nadzorczej tej spółki. W innym orzeczeniu (postanowienie z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 24/14) odnośnie do kwestii reprezentacji osoby prawnej nie posiadającej organów w postępowaniu sądowym, Sąd Najwyższy stwierdził, że w sytuacji gdy osoba prawna nie ma organu, właściwe jest powołanie kuratora na podstawie art. 42 k.c. w zw. z przepisami szczególnymi dotyczącymi danego typu osoby prawnej, zaś jednym z celów kuratora powinno być doprowadzenie do wszczęcia właściwej procedury likwidacyjnej, odmawiając mu uprawnienia do reprezentowania spółki w postępowaniu sądowym. W podobnym duchu wypowiedział się Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. w wyroku z dnia 29 maja 2009 r., (...) SA/GI (...), gdzie stwierdził, że ustanowiony w trybie art. 42 k.c. kurator nie może zastępować organów spółki w nie związanych ani z powołaniem organów spółki ani jej likwidacją postępowaniach administracyjnych i sądownoadministracyjnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, w składzie rozpoznającym sprawę, kurator prawa materialnego ustanowiony dla spółki akcyjnej na podstawie art. 42 k.c. ma tylko takie uprawnienia, jakie wynikają z treści tego przepisu, a więc ma wszelkie prawa i obowiązki związane z czynnościami zmierzającymi do niezwłocznego powołania organów osoby prawnej a w razie potrzeby zmierzającymi do jej likwidacji. W zakresie tym nie ma prawa do zastępowania spółki, jako strony w postępowaniu sądowym. Składając wniosek o wpis spółki do KRS tj. wniosek w postępowaniu sądowym, kurator nie reprezentuje strony, która w sytuacji prowadzenia postępowania z kuratorem jest nienależycie reprezentowana.

Sąd Rejonowy, zatem prawidłowo ocenił, że kurator E. W. (1) nie miała legitymacji do wystąpienia z wnioskiem złożonym w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 8 marca 2002 r. i prawidłowo na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił to postanowienie i wniosek o wpis spółki do KRS oddalił. Oczywiście konsekwencją takiego rozstrzygnięcia było wykreślenie wpisu w KRS.

Inną kwestią jest natomiast - na co zwrócił uwagę już Sąd Okręgowy - czy wniosek o wpis spółki do KRS został złożony w oparciu o zgodne z prawem dokumenty stanowiące podstawę wpisu. Otóż, z pewnością nie złożono wówczas żadnych dokumentów stanowiących podstawę wpisu spółki akcyjnej do Krajowego Rejestru Sądowego. Zatem nieuwzględnienie przez Sąd Rejonowy argumentacji likwidatora reprezentującego spółkę, że nie było okoliczności uzasadniających stwierdzenie nieważności uchwały wspólników (prawdopodobna pomyłka apelującego, w sytuacji gdy nie ma wspólników w spółce akcyjnej) albo uchwały walnego zgromadzenia stanowiącej podstawę wpisu spółki do KRS nie oznacza, że Sąd ten pominął stanowisko apelującego, a oparł się tylko na zarzutach skargi o wznowienie. Nie można też nie zauważyć, że w odpowiedzi na skargę ani też nigdy wcześniej uchwały odpowiednich organów spółki nie zostały złożone. Powołany przez skarżącego brak takich dokumentów nie może usprawiedliwiać wpisu spółki do KRS, który został w istocie dokonany na wniosek podmiotu, który nie miał legitymacji a nadto nie miał oparcia w koniecznych dokumentach stanowiących podstawę wpisu.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

SSO Anna Gałas SSO Monika Skalska SSO Wiktor Piber